YAPRAK

Her ayın biriyle onbeşinde çıkar
Fikir, Sanat Gazetesi

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare
eden: Orhan Veli Kanık

Yıl: 1 Sayı: 1

1 Ocak 1949
15 Kuruş

Abone: 6 aylığı 150 kuruş
Adres: Posta kutusu 179, Ankara
Akın Basımevi - Ankara

YAPRAK * YAPRAK * YAPRAK * YAPRAK

ALIŞ VERİŞ

Gül verir yonca alırız
Bülbül verir serçe alırız
Edebiyat verir yalınsöz alırız
Şarkı verir türkü alırız
Tekses verir çok ses alırız
Halı verir kilim alırız
Kara tahta verir hayat alırız
Diploma verir değer alırız
Lisan verir dil alırız
Tesbih verir pergel alırız
Hacıyağı verir zeytinyağı alırız
Meta verir fizik alırız
Turan verir memleket alırız
Hemşeri verir yurddaş alırız
Salon verir sokak alırız
Hazırlop verir alınteri alırız
Canan verir dost alırız
Gözyaşı verir ümit alırız

Yaprak

YAPRAK * YAPRAK * YAPRAK * YAPRAK

İLERİ - GERİ

M. FIRTINALI

İlerilik ve gerilikten çok konuşulan bir devirde yaşıyoruz. İleri adam - geri adam, ileri fikir - geri fikir tartışmalarına edebiyat, sanat alanında, sosyal meselelerde sık sık rastlıyoruz. Bu kelimelerin doğru olarak ne mâna taşıdığını öğrenmek bu gün her zamandan daha faydalıdır. Çünkü biraz yakından incelendiği zaman geriliği temsil ettiği anlaşılan bir çok düşüncelerin en ileri fikirler gibi ortaya sürüldüğünü ve zihinleri karıştırdığını görürüz. Bu şekilde hareket edenler çok defa "ileri„ ile "yeni„ yi birbirine karıştırdıkları için meseleyi bilmeden yanlış bir yola götürüyorlar. Bazıları ise geriliğin bu devirde ayıp sayıldığını bildiklerinden, kendi düşüncelerine ileri fikir etiketini yapıştırmak ihtiyacını duyuyorlar. Bir çok memleketlerde irtica son moda kıyafetlere bürünerek yaşamaya çalışıyor. Belki hiç kimse irtica taraftarı olduğunu açıkça söylemeğe cesaret edemiyor ama mürteciler kelimelere istedikleri manâyı vererek halk kütlelerini aldatmak ve yanlış yollara sürüklemek fırsatını buluyorlar.

Bu hali önlemek için evvelâ ileri - geri kavramları üzerinde iyice anlaşmak gerektir. Ancak ondan sonradır ki hangi tarzda düşüncenin toplumun ileri hamlelerine hizmet ettiğini, hangisinin onu geriye doğru çekmek istediğini anlıyabiliriz.

Hiç bir peşin hükme saplanmadan "ileri„ nin ne olduğunu anlamaya çalışırsak görürüz ki, ileri fikrin, ileri zihniyetin ve genel olarak ileriliğin ilk şartı, gerçeğe uygun olmaktır.

Gerçeğe uygun olmak ne demektir ? Gerçeğe uygunluk "bilgi„ nin de ilk şartı olduğuna göre, insan aklı bilgi ile beraber gittiği, bilginin izinde yürüdüğü müddetçe gerçeğe uygunluk gösterir. Bu mânâda ileri düşünce, bilginin yolundan yani gerçekten ayrılmıyan düşünce demek oluyor.

İnsanlık tarihi bize bilgin'n insanlık hayatındaki rolünü uzun uzun anlatır. Orada görüyoruz ki, insanın tabiatı ve insanları tanıması, kendi dışındaki dünya ile temasa geçmesi, münasebetler kurması; bilgisinin müsaadesi nisbetinde mümkün olabiliyor. Bilgi genişleyip derinleştikçe bu münasebetler yeni şekiller alıyor.

İşte, tarihin akışı içinde ilerliyen bilgiyi hiç durmadan takip edir, ileri düşüncenin özelliğidir. Bu yoldan bir an ayrılmak, aklın gerçeğe uygunluğunu bozar ve onu havada, hiç bir dayanağı bulunmıyan boş bir kalıp haline getirir. Bütün mistik ve metafizik düşünce şekilleri bu ayrılışın mahsulleridir.

Bilgi ileriliğin ilk şartıdır, dedik; fakat acaba her bilgili olan ileri midir ? Nice insanlar görüyoruz ki ömürlerini bilgi yolunda tükettikleri halde dünya görüşleri, sanat ve toplum meseleleri karşısındaki durumları şaşılacak kadar geridir.

İlk önce, bu çeşit bilginlerin gerçekten ilim adamı sıfatına hak kazanıp kazanmadıklarını anlamalıyız. Bunların içinde, sanat ve toplum meseleleri üzerindeki düşüncelerini ortaya koyarken, müsbet bilgi ve mantık metotlarından ayrılıp metafizik kalıplara saplananlar vardır. Bu gibilerin her hangi bir bilim alanındaki şöhretlerine kapılarak kendilerine " bilim adamı „ adını veremeyiz. Bilim bir bütündür. Bir insan bilim yolunda yürüdüğünü, bilim adına konuştuğunu iddia ediyorsa, onun bütün fikirleri ve eserleri bilimin mihenk taşına vurulmalı, bunların ne dereceye kadar bilgi metotlarına ve bilimsel gerçeklere uygun olduğu araştırılmalıdır. Dilediği zaman bütün bilgi kaidelerini çiğniyen bir düşünce tarzının bilimle hiç bir ilgisi olamaz. Sanat ve toplum davalarında geri fikirleri, geri müesseseleri savunanların çoğunda bu yalancı bilginliği görmek mümkündür. Onların fikirleri biraz deşilince altından, gerçeklere hiç uymıyan bir takım peşin hükümler, yalnız kendi hayallerinde yaşıyan dünyalar ve insanlar çıkar.

Yukarıda söylediklerimizin özeti olarak diyebiliriz ki : İleri düşünce, bilgi yolundan ayrılmıyan ve bilgi yoliyle bulduğu gerçeklerden başka hiçbir şeye inanmıyan aklın vardığı neticedir. Devamlı bir ilerleyiş, bir oluş halinde bulunan dış âlemi akıl ancak böyle bir faaliyetle kavrar ve anlar. Bu yoldan ayrılan insan aklı ise kendi kendisiyle tezat haline düşer ki, geri insanın yuvarlandığı çukur da budur.

ÜÇ YOL

Sabahattin Eyüboğlu

Edebiyatımızda hiçbir geri kuvvetin durduramıyacağı ilerleyişler var elbet. Bunları bilene bilmiyene, tekrar tekrar da olsa söylemeliyiz ki hem ilerliyenlerin umudu kırılmasın, hem de gerileyenler büsbütün akıntıya kürek çekmesin. Batılılar, geriye bağlı insanları toplumun ilerlemesine engel olamayacak bir hale sokabilmişler; meselâ, papazlar, lortlar, kontlar, kırallar müsbet bilgilerin gelişmesine zaman zaman yardım bile etmişler. Madem hâlâ geriye bağlı kalanlarımız var, biz de bari öyle yapalım.

Dünyayı tanıma, bir; kendimizi tanıma, iki; kendi dilimizle yazma, üç; bu yollardan istesek de geri dönemeyiz gayri. Çünkü bunlar millet olmanın yollarıdır, bizse ilerimiz gerimizle, köyümüz kentimizle, varımız yoğumuzla millet olarak yaşamak istemişiz : ümmet ve imparatorluk çağiyle bütün köprüleri yıkıp ileri dünyanın akışına katılmışız. Bunu tarih de, milletimiz de böyle istemiş.

Dünyayı tanımaya Tanzimatla başlamışız. Küf bağlamış, içine kapanmış medeniyetimize dünya, varlığını zorla kabul ettirmiş. O gün bugündür, bizden habersiz gelişmiş olan batı medeniyetini tanımağa çabalıyoruz. Zaman zaman duraksamalar olmuş, Avrupadan şu gelsin bu gelmesin, şunu bilmekte zarar bunu bilmekte kâr var diyen imkânsız ayırmalara girişmişiz. Sonunda anlamışız ki bilmek ancak toptan olur ve zarardan kaçınmanın da tek yolu bilmektir. Öyleyse, ister yanı başımızda ister dünyanın öbür ucunda, olup bitmiş veya olup biten herşeyi bileceğiz ; birazını sen, birazını ben öğrenip milletimize söyleyeceğiz ; dünyada sevmediğimiz, yurdumuzda görmek istemediğimiz gelenek, görenek, düşünce, inanış, rejim mejim ne varsa hepsinden, yani insan oğlunun cümle hallerinden haberimiz olacak. Elbet bu bilgilerden içimize, ağrılarınkine benzer bir ateş düşecek; bundan telaş edenler ya milletimizin yaşama gücüne inanmıyorlar, ya bilginin şifa verme gücüne. Dünyayı tanıma gayretimizi sınırlandırmak istiyenler kendi akıllarını koca milletin aklından üstün tutan ve çok defa eski bir imtiyaza şekil değiştirmek istiyenlerdir. Onlar istese de istese de dünya, bütün değerleri ve meseleleriyle, milletimizin şuuruna şarıl şarıl akacaktır; o kadar ki dünyadan habersiz bir yazarı veya sözcüyü geri kafalılar bile küçümsiyecektir. Dünyayı bilme eskisi gibi birkaç devletlinin gönül eğlencesi değil, bütün milletin hakkı ve yaşamasının şartıdır.

Kendimizi tanıma yolundan da geri dönemeyiz. Kadınlarımızın yüzünden atılan peçe bütün gerçeklerimizin yüzünden atıla gidecektir. Edebiyat şunu söylemesin bunu söylemesin yok artık Eski yeni ne halimiz varsa bileceğiz. Her yeni hikâye gerçek halimizi göstermekte biraz daha ileri gidecek, gitmeyen hikâyeyi milletimiz, gelişmesini beslemediği için, beğenmiyecektir. İyi niyetli insanlarımız arasında bile bu peçe kaldıran edebiyatı kabul edemiyenler, rahatları pahasına gerçekçi olan yazarlarımıza serserilik, köksüzlük gibi damga vuranlar oluyor. Köylü çoğunluğumuzun perişan halini görmek ve göstermek nerdeyse cürüm sayılacak. Oysaki cumhuriyeti en çok bunun için kurduk ve bugüne kadar görülüp gösterilen dertler gösterileceklerin yanında hiç kalır. Milletimiz bu zehir gibi ilâcı son damlasına kadar içecektir, çünkü insan ancak bildiği bir halı değiştirebilir. Bu yolda ne yaman bir hızla ilerlediğimizi anlamak için Türk hikâyesinin geçen yirmi beş yıl içindeki gelişmesine bakın.

Kendi dilimizle yazmada nereden nereye doğru gittiğimizi daha şimdiden neler kazandığımızı şiirle uğraşanlara sorun. Dilin halinden onlar anlar. Devletin, daha çok terimler işinde tezelden almak zorunda kaldığı tedbirleri kötülemekle yetinen bazı okur yazarlar bir tarafa, edebiyatımızın taze kuvvetleri çoğunluğun dilini benimseyip geliştirmekte sınır tanımıyorlar; çünkü bu da millet olarak gelişmemizin ana şartlarındandır. Ancak çoğunluğun diliyle kendini anlatan bilgi bereketli bilgidir, ancak çoğunluğa ulaşan edebiyat yaratıcıdır. Birkaç okur yazarın tekelinde kalan eski yazı ile edebiyat olamazdı ve olmadı. Bu iş, güzellik, çirkinlik, kabalık, naziklik gibi ölçülerin üstünde, yeniden ve toptan kalkınmamıza ilgili bir iştir. Kaldı ki yalnız diri ve bereketli olan şey güzeldir.

Bu üç yol o kadar birbirine bağlıdır ki birinde topallıyan, mutlak ötekilerde de yaya kalır. Tanzimat efendileri gibi konuşmakta inad edenler dünyayı ve kendimizi tanımada da ya duraksıyor, ya ayak direyorlar. Eskiden kopmak kolay iş değil şüphesiz. İyi kötü bir düzene uymuş giderken insanın önüne binbir yeni mesele çıkıyor. Her kafadan bir ses çıkmağa başlıyor. Kimi dünyadan, kimi memleketten karışık haberler getiriyor. Kimi uçak, kimi tayyare, kimi bendeniz, kimi ben diyor. Tabii öyle olacak, hatta doğruyu söyliyen dokuz köyden kovulacak. Ama yolcu yolunda gerek.

KERVAN

Hepimizin ağzımız burnumuz var
Hepimizin aklı
Gün gibi aşikâr işte
O haksız bu haklı

Biz yaya kalmışız bu kervanda
Beyler paşalar atlı
Dökülmüşüz yollara çoluk çocuk
Kimisi kel kimisi bitli

Bu toprak eski toprak dost toprak
Tarlalar bereketli
Bıngıl bıngıl çayırlarda kuzular
Danalar etli

Bize gelince işler çapan hemşerim
İncirim yenmiyor sütlü
Taş gibi mübarek kara somun
Kirazlar kurtlu

Amanın bu ne biçim tecelli
Dostlar neden bu ikilik
Neden neden neden
İnsan dertli oluyor dertli

Geberin diyor şeytan
İşiniz ne bu dünyada
Yağma yok kör şeytan
Yaşamak tatlı

Oktay RİFAT

Amerikalı Zenci şairlerden örnekler

Amerikan edebiyatının türlü dallarında, gün geçtikçe, zenci sanatkârların ünü, sayısı artıyor. Salt renklerinden ötürü çeşitli baskılar altında tutulan zenciler, kendilerini aşağılık duygusundan kurtararak Amerikan vatandaşlığında eşit bir durum sağlamaya çalışmakta, bütün insanlık için de daha iyi bir dünya amacı gütmektedirler. Memleketimizde hemen hiç tanınmıyan Amerikan zenci şairlerinin eserlerini, ara sıra, gazetemizde bulacaksınız. Aşağıdaki parça onların en ünlülerinden Langston Hughes'undur.

Bir zenci kız için türkü

Dixie'de, ta güneyde bir yol,
(Kalbim yaralı, param parça)
Asmışlar kara biberimi
Dört yol ağzında bir ağaca,

Dixie'de, ta güneyde bir yol,
(Yaralı vücudu havada)
Soruyorum beyaz İsa'dan
Söyle, ne fayda var dua'da?

Dixie'de, ta güneyde bir yol,
(Kalbim yaralı, param parça)
Sevda çırçıplak bir gölgedir
Budaklı, çıplak bir ağaçta.

Çeviren : **Melih Cevdet ANDAY**

İSTASYONDA

YAZAN

Orhan Kemal

Baba, hayli kirlenmiş fötr şapkası altında, herşeye rağmen iri, geniş omuzu ve başindi. Etrafı huysuzlukla gözden geçiriyor, fazla bağıran bir hammala, yemenilerini sürüyürek geçen bir serseriye, münasebetsiz yerde durduğuna hükmettiği boş kara vagonlara, önünden azametle geçen herhangi bir istasyon memuruna sinirleniyor, bazan tokat atacak hale geliyordu.

Hele yakışıklı delikanlılar.. Dünyada hiçbir delikanlının kendisi kadar güzel, sıhhatli, kadınlar üzerinde müthiş tesiri olabileceğini kabul edemezdi. Birdenbire, saçları briyantinli, yirmi iki yaşlarında, kız yüzlü bir delikanlının, arkasında dikilen kızlarına ısrarla baktığını farketti. Fırladı Delikanlıyı yakasından bir kenara çekti.

— Sana, dedi, bir yumruk atar, patlatırım gözünü, it! Biz senin yaşındayken....

Delikanlı mahvolduğunu sandı.

Baba, altmış senelik ömrünün belki de kırk senesini müthiş bir hırsla anlatıvermişti.

—.... Ben, dedi, senin yaşındayken, dedi, Çanakkalede, dedi, İngiliz şarapnellerinin karşısında....

Sonra, delikanlının beyninden vurulmuş haline gülmekte olan kızlarına döndü:

— Kaltaklar!

Gık denilse istasyonu altüst edecek, demirleri parçalayacak, şimşekler çaktıracaktı.. İri, kanlı gözleriyle kızlarına öyle bakıyordu ki...

Üç kız, birbirinden ikişer yaş farklıydılar. Yüksek topuklu iskarpinleri, rujlu dudakları, kolye ve modaya uygun bir sürü teferruatlariyle, şık ve kokettiler. Baba cıgara yakarken, en küçük, göstermeden, dilini çıkardı. Babanın yanıbaşında duran anne, babanın ancak omzunda kalıyordu. Alçak topuklu iskarpinleri, ağırbaş mantosu, siyah başörtüsünün altında görünen süt beyaz saçlariyle, mahzundu. Babasının arkasından dilini çıkaran küçük kızına korkuyla baktı.

Gelin'se—Az sonra gelecek trenden inmesi lâzımgelen oğulun karısı—kayınvalde'sinin hemen yanında dikiliyor, kucağında beş yaşındaki kızı... Etrafına bakamıyordu. Gözleri önüne eğik, sıkılgan ve uykuluydu. Bıraksalar, yahut ayıp olmasa, hemencecik eve döner, çekerdi yorganı tepesine...

Baba, gelininin kucağında uyuklayan torununa baktı.

— Uyuyor mu o köpek soyu? diye sordu.

Gelin, belirsiz birşeyler mırıldanarak, kızını sarstı.

Beriki:

— İtoğlu, diye devam etti, babası gelecek bir çocuk uyur mu hiç?

Trenin az sonra geleceği tarafa azametle baktı. Trenin halâ niçin gelmediğini, bir saattir ayakta beklemeğe mecbur bırakılmasının vatandaş hukukuna uymıyacağını, bunun rezalet olduğunu, kanunî ve hukukî kaidelerle tezat halinde bulunduğunu basbas bağıracaktı sanki.

Karısına:

— İçimde bir sıkıntı var! Dedi. Boğuluyorum. Benimki yaşamak değil, rezalet. Şu tren de nerede kaldı hâlâ? O cenabet oğlan da gelse bari.. Ya gelmezse?

Anne:

— Gelir, dedi, mutlaka gelir. Ayın yirmi altısında tahliye olunduğunu tellemişti. Bugün ayın otuzu, gelmesi lâzım..

— Prens damarı tutar da gelmeyiverir! Sanki İmparator Vilhelm'in bilmem neyi.. Onda düşünce namına birşey yok ki... Hazır varsa ver, yesin; sonra ucuz kahramanlık, bol bol hapis yatsın... Zannediyor ki, baba burada milyon kazanıyor... Ayın otuzu bugün.. Allah sizi innandırsın, üstüste iki yüz lira geçmedi elime! Ama kimse inanmaz.. Siz bile...

— Biz de mi?

— Sen, o, öteki, hepiniz... Zannediyorsunuz ki, ben eskisi gibi bol bol kazanıyorum da, sizden saklıyorum. Avukat, meşhur avukat... Adı büyük... Herkesin gözü senin kazancında... Bir taraftan kalb, bir taraftan şeker, bir taraftan damar sertliği, öbür taraftan tüberküloz şüphesi... Bu hasta bedenle koş oraya, koş buraya... Bu yaşta, bu kadar yüke tahammül edemiyorum, efendim, zorla mı?

Kadın cevap vermedi; verse, herhangi bir şey söylese, adamın bağırmağa başlıyacağını, ağzına geleni söyliyeceğini biliyordu.

Baba:

— Ya gelmeyiverirse? Diye tekrar sordu.

Anne:

— Gelir, dedi, mutlaka gelir..

— Gelir, mutlaka gelir.. Ne biliyorsun mutlaka geleceğini? Cenaballah'la bu husustа bir mutabakatınız mı var?

— Hadi hadi, başlama gene...

Baba, tatsız, sıkıntılı, güldü. Cıgarasının izmaritini yere atıp çiğnedi. Arkasındaki kızlarının konuşmalarına kulak verdi:

"Maşallah zevkine!... Döpiyes'e gider mi o hiç?"

"Neden gitmesin? Ne kibar duruyor!..."

"Hiç bile... Asıl tayyöre gitmez!"

Baba hırsla döndü:

— İçine tükürürüm tayyörünüzün ha!

Bu sırada tren göründü. İstasyonda hareketler arttı, konuşmalar... Birisi: "Tren geliyor, geri çekileliiiim!!" diye bağırarak, bir baştan bir başa seğirtti. Baba buna da sinirlendiyse de, dumanlar savurarak gelmekte olan iki ışık yuvarlağına baktı. Tabakasını çıkardı, cıgara yaktı. Sonra, kızlariyle gelinini gözden geçirdi, torununun inmiş başına dikkat etti:

— O çocuğun boynunu düzelt ve uyandır!

Gelin sıkıntılı bir hareketle, kızını öbür koluna aldı.

BATIDAN HABER:

Tarihin Hızlanışı ve Edebiyat

Son günlerde, tanınmış bir Fransız tarihçisinin, Daniel Halevy'nin bir kitabı çıktı. Eser, tarihin hızlanışı konusunu incelemektedir. Yazar: Önce, diyor, tarihi devrimiz, aslında bir hız devridir. Tarihten önceki devirlerde, yüz binlerce yıl içinde olup biten şeyler pekazdır. O devirlerle tarihî devrimiz arasında bu bakımdan büyük bir fark vardır. Fransız kralları Fransız birliğini 800 yılda kurabildiler. Cavour ve Bismark bu işi on yıl içinde başardılar. Roma, o zaman bilinen dünyayı 50 yılda fethettiği halde 400 yılda elinden çıkardı. Oysaki Nazi Almanyası dört yılda, çok daha geniş ülkeleri zaptetmiş ve kaybetmiştir. Tabii, bu olayın birçok teknik sebepleri vardır: Eski çağlarda tekerlek zamanımızda buhar makinesi...

Ama tarihin bu hız kazanma olayı insanlığı nereye götürüyor? Bu, üzerinde durulacak bir meseledir. Bildiğimiz medeniyetler, yavaş yavaş meydana gelmiştir. Belki de medeniyetin esas vasfı budur. Gerçi bundan önceki devirlerde de büyük devrimler, büyük değişiklikler oluyordu; fakat bu büyük değişikliklerden sonra daha durgun devirler geliyor ve bu devirlerde yeni değerlerle eski değerler birleşiyor, medeniyet de böylece devam edip ilerliyordu.

Bugün ise durum bambaşka. Tarihin hızlanması eski ile yeninin birleşmesine, yeni bir medeniyetin meydana gelmesine engel oluyor. İşte asıl tehlike de burada.

Tarihin akışı genel olarak hızlanmıştır. Fakat bu akış içinde de daha durgun ve daha hızlı devirler vardır. Edebiyat, bu devirlere göre, ayrı ayrı özellikler kazanıyor. Durgun devirlerin edebiyatı muvazeneli, pek değişmeyen bir insanla meşgul olmakta, onun şahsî hayatını, duygu hayatını tahlil etmektedir. Süratli devirlerde ise edebiyat, insanlarla, değişen dünya ve toplum arasındaki münasebetler üzerinde durmaktadır.

Bugün, yaşadığımız devir, tarihin en hızlı devridir. Bu son otuz kırk yıl içinde dünyanın ve toplumun hali tamamile değişmiştir ve değişmektedir. Gayet tabiidir ki, edebiyat da, şimdiye kadar görülmemiş bir derecede, İnsanla toplum arasındaki münasebetler üzerinde duracaktır. Bu ne bir sosyal ve edebi görüşün ifadesidir, ne de herhangi bir propagandanın eseridir. Bu, tarihi akışın hızlanmasının tabii bir sonucudur. Ona karşı gelmek aklın kârı olmadığı gibi edebiyatçıları da ayrıca bu meselelerle uğraşmaya çağırmak boşunadır. Çünkü devrin gereği zaten budur ve gerçek sanat adamı bu gereği duymamazlık edemez.

Erol GÜNEY

Sinema

Bir milletin sahip olmakla öğündüğü fikir ve sanat eserlerinin ilk hazırlandığı yer, çok defa, küçücük lâboratuarlar yahut ufacık gazete ve dergilerdir. Daha pek kısa, ancak elli yıllık bir geçmişi olan sinama ise bu işe sonundan, çok satanromandan başadı. Şüphe yok ki insanın yaratıcı zekâsı bu sanatı da daha çok şahsileşmeye, endüstri olmaktan kurtulmaya doğru götürecek Belki bu yolda sinama bazı başarısızlıklara da uğrayacak, çünki her yeni şey ilk önce fena karşılanır. Bunun başlıca sebebi de tembelliktir. Bir sanat alanına yeni bir söz, yeni bir fikir getirildi mi, eski alışkanlıklarını bir türlü bırakamıyan *élite* dediğimiz üst tabaka, kendisini rahatsız eden bu yeniliğe karşı hemen cephe a'ır. Üst tabaka, yalnız alıştığı şeyleri sever zira; bu alışkanlıkları onun pek mağrur olduğu zekâsının alışkanlıklarıdır.

Neyse ki böyle zamanlarda halk imdadımıza yetişir. Halk kendisini sıkan alışkanlıklarıyla öğünmez. Üst tabakayı şaşırtan yenilik bazan halkı alışkanlıklarından çekip kurtarır.

Fakat sinamanın bu kadar beklemeye tahammülü yoktur. Şairler hastahanelerde ölürlerken sinama hem para kazandıran hem de halka hitap eden sanat olmak hünerini gösterdi. Bunun için tehlikeli tecrübeleri sevmez, gençlere kapıları kapalıdır. Oysa ki gençlerin içine giremiyeceği sanat, sanat değil rezalettir.

Ama gene de sinama bir sanattır. Bütün mesele sinamayı, temamen kendine mahsus bir şeymiş gibi tanıtan manasız peşin hükümden sıyırıp onu herhangi bir ifade vasıtası; her istediğimiz yazıyı yazan bir kalem, ışıktan bir mürekkep gibi kullanabilmektedir. Bunun için ise çabuk ve kolay başarılardan kaçınmak, renklerinin parlaklığı ile böcekleri kendine çeken çiçekler gibi, afişlerde yıldız isimlerini sıralayarak kalabalık çekmek merakından vaz geçmek lâzımdır.

Bazan da fazla silik veya fazla karanlık bir şerit, kötü bir ses, sansür veya sinama sahibi tarafından filimde yapılan kesintiler bütün emeklerin boşa gitmesine sebep ulur. Halk yalnız gördüğüne inanır, kabahatin kimde olduğunu araştırmaz.

Velhasıl, bu meseleler halledilmeden sinama, ne olduğu iyice bilinmeden yutulan ve hazmedilmeyen değersiz bir gıdanın bütün tehlikelerini taşıyacaktır.

Jean COCTEAU

Şiirin Kaderi

Ne yaman kaderdir şiirin kaderi! Sevinç içinde de, dert içinde de en güzelin peşindedir. Var olabilmek için de olayı aşmak zorundadır. Hapishanede ayaklanmadır, hastahane penceresinde çılgın sağlık hasretidir; pis, darma dağın tavan arasına, süs perisi, incelik perisi gibi girer; sadece görmekle kalmaz, onarır da. Her bulunduğu yerde haksızlığa karşıdır.

BAUDELAIRE

Yurdumuzun Gerçekleri

Bir şiirde, bir hikâyede, bir romanda, bir piyeste, memleketimize ait acı bir gerçek gördüler mi köpürüyorlar; sanatkârı bozgunculukla, yurdunu sevmemekle suçluyorlar.

Bir düşünelim: Türkiyenin, bilmem kaç ölçümünde, kabartma bir haritasını yap mak istiyen bir uzmana, "Aman, bataklıkları, çölleri gösterme!,, Denilebilir mi?

Her işin başı, bu memleketi, acı tatlı, bütün gerçekleriyle, hayale kapılmadan, olduğu gibi tanımaktır. Kimsenin yurt sevgisinden şüphe etmeye hakkımız yok.

M. C. Anday

Halkla Gerçek

Son yirmi beş yılın sahne san'atikârları içinde devamlı olarak hayran kaldığım bir kaç kişi vardır. Bunlardan biri Naşit'tir, biri Hâzım, biri Halide. Son zamanlarda bu üç isme bir de Salih Canar katıldı. Ona duyduğum hayranlığın da devam edeceğini sanıyorum. Bu dört sanatkârı niçin bu kadar büyük görüyorum diye düşündüm. Nedir onlarda hoşuma giden? Nedir ortak olan özellikleri? Çok iyi biliyorum, onlarda gerçek olan birşey var. "Nasıl oynarsam güzel olur?,, demiyorlar; " nasıl oynarsam gerçek olur?,, diyorlar. Gerçeği de halka bakmak, halkı görmek, halkı duymak suretile buluyorlar.

Demek, tasası gerçek olan sanatkâr, halkı çiğneyemiyor. Halkla gerçek bir daha kucak kucağa.

O. V. KANIK

ALTIN KÖPRÜ

Picasso'ya sormuşlar: "Neden Amerika'ya gitmiyorsunuz? Orada size altundan bir köprü kurarlardı,,. Picasso: "Ben de altında yatardım.,, cevabını vermiş.

Gelecek Sayılarımızda:

Ahmet Muhip, Cahit Sıtkı, Melih Cevdet, Cahit Külebi, Necati Cumalı ve Orhan Veli'nin şiirleri.

Sabahattin Eyuboğlu, Sait Faik, Oktay Rıfat ve Erol Güney'in yazıları.

Bedri Rahmi, Fikret Mualla, Eşref Üren, Arif Kaptan ve Turgut Zaim'in resimleri.